

Ingen ska ångra sin utbildning

Saco studentråds politiska program

Ingen ska ångra sin utbildning
Saco studentråds politiska program
Saco studentråd

© Saco studentråd 2025

www.saco.se/saco-studentrad

Innehåll

Inledning	4
Saco studentråds kärnfrågor	5
<i>Studentens ekonomi</i>	5
<i>Studentens hälsa, arbetsmiljö och trygghetssystem</i>	5
<i>Studentens koppling till arbetsmarknaden</i>	6
Under studierna & vägar in	8
<i>Antagning</i>	8
<i>Utbildningsfinansiering & -utbud</i>	9
<i>Undervisning & examination</i>	9
<i>Studentbostäder</i>	10
<i>Doktorander</i>	11
<i>Jämställdhet & jämlikhet i högre utbildning</i>	11
Efter studierna	13
<i>Arbetsmiljö & arbetsvillkor</i>	13
Facklig utveckling	15
<i>Fackens roll & ansvar</i>	15
<i>Miljö</i>	15
<i>Studentsektionernas roll i Sacofederationen</i>	16

Inledning

Saco studentråd är Sveriges största fackliga studentorganisation. Genom studentsektioner från Saco:s förbund samlar vi studenter från samtliga Sveriges lärosäten och alla Saco:s utbildningsinriktningar. Vi är framtidsrösten i Saco och en samverkansarena för Sacoförbundens studentsektioner.

Vi är en viktig röst för Sveriges studenter i allmänhet och studentsektionernas medlemmar i synnerhet. Vi påverkar utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken för att förbättra situationen för nuvarande studenter, nyexaminerade och blivande studenter.

Studentrådet tar avstamp i vår professionsfackliga grund och påverkansarenan är främst på nationell nivå. Våra kärnfrågor rör därför studenternas ekonomiska situation, studenternas hälsa och trygghetssystem samt studenternas närhet till arbetsmarknaden. Däremot strävar vi alltid efter att förbättra studenternas situation i allmänhet och arbetar därför brett med studentfrågor. Precis som att Saco är akademikernas röst i samhällsdebatten är Saco studentråd studenternas röst.

I Saco studentråds politiska program samlas studentrådets åsikter. Programmet har två huvudsakliga syften. Främst är det ett dokument där studentsektionerna kan diktera vad Saco studentråd tycker. Det är också ett vägledande dokument för Saco studentråds styrelse att hämta vägledning vid politiska ställningstaganden i för studentrådet nya frågor. Därför återfinns både riktningar och reformförslag i programmet.

Saco studentråds vision är att ingen ska ångra sin utbildning. För det krävs både en trygg studietid och arbetsliv. För det krävs starka akademikerfack och för det krävs en stark studentrörelse inom de svenska akademikerfacken.

Saco studentråds vision:

- Ingen ska ångra sin utbildning

genom:

- En trygg studietid både vid studier och studieuppehåll,
- Utbildning av hög kvalitet med närhet till arbetsmarknaden,
- Högre utbildning som alla ser som ett möjligt livsval,
- En arbetsmarknad med valmöjligheter och där utbildning lönar sig,
- En stark akademikerfacklig rörelse med starka studentröster i organisationerna.

Saco studentråds kärnfrågor

Studentens ekonomi

Saco studentråds inriktning är

- att* studiemedlet ska vara allmänt finansierat och utformat på ett sådant sätt att det möjliggör för studier oberoende av livssituation,
- att* studenter ska ha tillgång till en omställningsförsäkring mellan studier och arbetsliv, samt
- att* det ska finnas en offentlig och facklig ambition att kontinuerligt öka ungas kännedom om vad som påverkar ungas pension.

Saco studentråd anser

- att* fribeloppet i studiemedelssystemet enbart ska baseras på de veckor studenten beviljas stöd från CSN för,
- att* antalet studiemedelsveckor ska vara tillräckliga för att tillgodogöra sig en hel studiegång och tillåta för felval vid valet av utbildning eller under utbildningen,
- att* bidragsdelen i studiemedlet ska utgöra minst 50 procent av det totala beloppet vid fullt uttag av ordinarie studielån och studiebidrag,
- att* räntan på studielån ska vara låg,
- att* det ska finnas ekonomiska incitament att flytta till områden med särskilda behov av akademisk kompetens, exempelvis genom avskrivning av studielån,
- att* pensionsrätter som betalas in under studietiden ska kopplas till studiemedlet och höjas,
- att* pensionsrätter som betalas in under en students studietid bör utökas men begränsas till lika antal veckor som CSN ger möjlighet till, samt
- att* studenter som behöver flytta för en obligatorisk praktikperiod eller verksamhetsförlagd utbildning ska ersättas för eventuella merkostnader.

Studentens hälsa, arbetsmiljö och trygghetssystem

Saco studentråds inriktning är

- att* studenter ska ha tillgång till ett fullgott utbud av stöd och yrkeskompetenser för att förebygga ohälsa och garantera en god arbetsmiljö,
- att* studenters rehabilitering tillbaka in i studier ska byggas på en tydlig och effektiv samverkan mellan lärosäte, myndigheter och den offentliga vården, samt

att studenter ska integreras med socialförsäkringssystemet för yrkesverksamma.

Saco studentråd anser

att nationella riktlinjer för alla lärosäten ska införas gällande studenter arbetsmiljö,
att lärosäten ska ha väl utarbetade rutiner för hur studenter ska involveras i det systematiska arbetsmiljöarbetet,
att studenter ska ha minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila,
att studenter ska ha minst 36 timmars sammanhängande veckovila,
att studenter ska ges information av sitt lärosäte om vilka studiesociala stöd som erbjuds av lärosätet samt av andra instanser,
att lärosäten ska arbeta aktivt för att motverka studieavhopp genom pedagogiskt stöd, kompletterande undervisning och tidiga insatser under utbildningen,
att studenter som innehar förtroendeuppdrag att bevaka och påverka studenter arbetsmiljö ska erhålla ersättning för den tid uppdraget kräver,
att lärosäten ska genomföra en årlig digital anonym hälsoenkät för alla studenter,
att studenternas trygghetssystem ska vara transparenta och enkla att förutse,
att det ska vara möjligt att vara sjukskriven på deltid och studera med studiemedel på deltid i kvartsfart, halvfart och trekvartsfart,
att studenten ska behålla sin utbildningsplats vid sjukskrivning,
att studerande föräldrar ska ha möjlighet att erhålla föräldrapenning på en nivå som motsvarar fullt uttag av ordinarie studiemedel, samt
att karenstiden för avskrivning av studielån för studenter som är sjukskrivna ska vara 14 dagar.

Studentens koppling till arbetsmarknaden

Saco studentråds inriktning är

att praktiska inslag i utbildningen är värdefulla för studenten och ska präglas av såväl relevans för utbildningen som god koppling mellan utbildningen och arbetsmarknaden,
att lärosäten, arbetsgivare och fackförbund ska samverka för att sänka tröskeln mellan högre utbildning och arbetsliv, samt
att högre utbildning och profession ska samarbeta så att utbildningarna har relevant och aktuellt innehåll.

Saco studentråd anser

- att* alla studenter som inte har verksamhetsförlagd utbildning eller praktik inom ramen för sitt program ska erbjudas det under sin utbildning,
- att* karriär-, studie- och yrkesvägledning av hög kvalitet ska finnas på alla lärosäten,
- att* både forskningserfarenhet och relevant erfarenhet från arbetslivet ska vara starkt meriterande för undervisande personal i högre utbildning, samt
- att* lärosäten systematiskt ska följa upp sina alumner vad gäller etablering på arbetsmarknaden och utbildningens upplevda relevans för arbetsmarknaden samt kommunicera resultaten till studenter och sökande.

Under studierna & vägar in

Antagning

Saco studentråds inriktning är

- att* antagningen till högre utbildning i Sverige ska vara rättssäker och transparent med goda möjligheter att ta hänsyn till olika kompetenser bland annat genom det alternativa urvalet, samt
- att* studie- och yrkesvägledning i grund- och gymnasieskola samt bra utbildningsinformation är de mest avgörande verktygen för att få framtida studenter att välja rätt utbildning och främja genomströmning.

Saco studentråd anser

- att* betygssystemet ska vara rättvist och rättssäkert genom hela utbildningskedjan,
- att* grund- och gymnasieskolan ska vara kompensatorisk,
- att* marknadsskolesystemet ska fasas ut,
- att* varje elev ska komma i kontakt med studie- och yrkesvägledning regelbundet från och med förskoleklass och genom hela skoltiden, där vägledningen anpassas utifrån elevens behov och ålder,
- att* högskolebehörighet ska vara möjligt att erhålla efter avslutade studier i gymnasieskola,
- att* högskoleförberedande vuxenutbildning ska granskas kontinuerligt och hålla hög nivå,
- att* validering av kompetens ska vara en möjlig väg in i högre studier,
- att* lärosäten ska genomföra proportionerliga och rättssäkra kontroller av studenters belastningsregister vid antagning och löpande under utbildningen, när det motiveras av säkerhets- och trygghetsskäl,
- att* jämförbar information om utbildningars kvalitet, innehåll och utfall ska finnas lättillgängligt för sökande till högre utbildning,
- att* lottnings som urvalsmetod ska undvikas,
- att* utländska examina ska kunna kompletteras och valideras på ett rättvist, smidigt och för den examinerades enkelt sätt,
- att* lärosätenas arbete med breddad rekrytering ska följas upp och utvärderas kontinuerligt, samt

- att* alla elever och studenter ska säkras rätten till studie- och yrkesvägledning av en vägledare som har en officiell studie- och yrkesvägledarutbildning.

Utbildningsfinansiering & -utbud

Saco studentråds inriktning är

- att* lärosätenas finansiering ska vara så pass god att den tillåter utbildning och forskning av mycket hög internationell kvalitet,
- att* akademisk frihet inom både forskning och utbildning ska värnas, samt
- att* det ska finnas ett flexibelt utbildningsutbud avseende studietakt, undervisningsform och utbildningsorter.

Saco studentråd anser

- att* all högre utbildning ska vara avgiftsfri för studenter från Sverige och EES,
- att* avgiften för studenter utanför Sverige och EES ska motsvara kostnaderna för utbildningen,
- att* basanslagen till högre utbildning ska höjas,
- att* andelen undervisande forskningsaktiva lärare ska vara hög på både grundnivå och avancerad nivå,
- att* resurstilldelningssystemet och resurstilldelningen ska reformeras så att alla utbildningar får de resurser de behöver för en utbildning av hög kvalitet,
- att* kurser anpassade för yrkesverksamma akademiker ska finansieras med särskilda anslag till lärosätena,
- att* produktivetsavdrag ska avskaffas för Sveriges lärosäten,
- att* det ska finnas ett mycket attraktivt utbud av distanskurser och -utbildningar,
- att* distansundervisning ska vara ett aktivt val för studenten och inte ett resultat av kostnadsbesparingar,
- att* möjligheten till tillgodoräkning av kurser ska vara generös och flexibel, samt
- att* information om tillgodoräknande ska vara lättillgängligt för studenter.

Undervisning & examination

Saco studentråds inriktning är

- att* studentens kunskapsbehov ska vara vägledande för utbildningens utformning – organisatoriska eller personella förutsättningar ska inte vara ett hinder för utbildningen.

Saco studentråd anser

- att* all undervisande personal ska genomgå både grundläggande vetenskapligt grundad högskolepedagogisk utbildning samt kompetensutvecklas högskolepedagogiskt under karriärens gång,
- att* det ska införas ett tillåtande regelverk på lärosätena gällande studerandefackliga uppdrag,
- att* heltidsstudier ska på grundnivå motsvara i snitt minst 10 lärarledda timmar per vecka,
- att* den genomsnittliga schemaläggningen per vecka ska innefatta utrymme för självstudier
- att* den totala schemaläggningen ska i snitt inte överstiga en heltidssysselsättning
- att* lärosäten ska informera studenter om etisk användning av AI i högre utbildning,
- att* bedömningar av examinationer ska vara rättssäkra och transparenta,
- att* kommuner ska ges förutsättningar för att satsa mer på att underlätta genomförande av examinationer och studiemoment på studentens hemort,
- att* examination och resultat ska vara såväl nationellt som internationellt jämförbara, samt
- att* studenters rätt till anonymitet vid examination ska stärkas, där det finns möjlighet.

Studentbostäder

Saco studentråds inriktning är

- att* tillgången till studentbostäder ska så långt som möjligt inte ska avgöras av en students ålder, familjesituation eller särskilda behov, samt
- att* det behövs särskilda stimulanser för att säkerställa en god tillgång av studentbostäder.

Saco studentråd anser

- att* för studentlägenheter ska hyran för ett rum och kök inte överstiga 40 procent av ordinarie studiemedel för heltidsstudier,
- att* studenters möjligheter att få bostadsbidrag ska vara förutsägbart och inte avgöras av ålder eller livssituation,
- att* högskoleorter ska ta ett särskilt ansvar för förmedling av bostäder till internationella studenter och doktorander,

- att* doktorander ska betraktas som studenter i förmedling av bostäder på studieorter, samt
- att* högskoleorter ska erbjuda trygga andrahandsförmedlingar för studenter.

Doktorander

Saco studentråds inriktning är

- att* forskarstuderande ska erhålla fullgoda förutsättningar för att kunna fullfölja sina forskningsstudier, samt
- att* doktorander ska uppmuntras och ges goda förutsättningar att stanna kvar i Sverige efter disputation, både i lagstiftningen och på arbetsmarknaden.

Saco studentråd anser

- att* doktorander ska ha en god arbetsmiljö och hållbar arbetssituation,
- att* finansiering av forskarstudents anställning med hjälp av stipendier eller utbildningsbidrag inte ska vara tillåtet,
- att* alla forskarstuderande ska erhålla tillräcklig undervisningserfarenhet under utbildningstiden, samt
- att* minst en handledare ska vara utsedd för den forskarstuderande från första arbetsdagen.

Jämställdhet & jämlikhet i högre utbildning

Saco studentråds inriktning är

- att* varken tillfälliga eller varaktiga funktionsvariationer ska utgöra något hinder för att tillgodogöra sig undervisning, examination eller studiesociala aktiviteter, samt
- att* lärosäten ska vidta förebyggande och främjande åtgärder så att allas lika rättigheter och möjligheter garanteras.

Saco studentråd anser

- att* lärosäten ska främja demokrati och åsiktsutväxling genom att tillåta fri åsiktsyttring och samtal
- att* studenter som väljer att arbeta för att påverka sin studiemiljö ska erhålla ersättning för den tid uppdraget kräver,
- att* ingen student ska utsättas för diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

- att* lärosäten kontinuerligt och öppet ska följa upp och utvärdera hur studenter med funktionsvariationer får sina rättigheter tillgodosedda under studietiden, samt
- att* lärosäten ska följa upp och utvärderar arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering.

Efter studierna

Arbetsmiljö & arbetsvillkor

Saco studentråds inriktning är

att arbetstagare ska ha rätt till en strukturerad introduktion vid anställning, tydliga gränsdragningar mellan arbetstid och fritid samt en arbetsplats fri från trakasserier, samt

Saco studentråd anser

att finansieringen av välfärden ska stärkas för att möta samhällsbehoven.

att en nollvision om stressrelaterade sjukskrivningar ska införas,

att hälso- och medarbetarsamtal ska genomföras av för ändamålet lämplig profession, exempelvis enhetschef, HR eller hälsovården,

att arbetsgivare ska ha en handlingsplan för att förebygga och åtgärda sexuella trakasserier, mobbing, hot och våld,

att arbetstagare ska beviljas ledighet i samband med uppbrottsprocess från en våldsam parrelation,

att eventuella krav på arbetstagares tillgänglighet utanför arbetstid och ersättning för det ska framgå i kollektivavtal eller anställningsavtal,

att fler arbetstagare ska ha möjlighet att gå ner i arbetstid med bibehållen lön, pension och semester,

att föräldraförsäkringen ska vara tredelad där en tredjedel reserveras för vardera vårdnadshavaren och en tredjedel disponeras fritt,

att vårdnadshavare ska ha rätt till 25 dagars tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse,

att arbetsgivare med färre än tio anställda ska ha tydliga strategier för hur verksamheten ska leva upp till diskrimineringslagens krav på att åtgärda osakliga löneskillnaden mellan män och kvinnor,

att det primära ansvaret för kompetensutveckling ska ligga hos arbetsgivaren och ske under ordinarie arbetstid,

att det ska finnas tydliga och individanpassade prognoser för en persons framtida pension, även för den som är egenanställd eller arbetar utan kollektivavtal,

att alla kollektivavtal ska ge arbetstagare med barn upp till 8 år tjänstepension motsvarande heltidsarbete,

att arbetsgivare och chefer ska ha tillräckligt med kunskap för
att kunna arbeta med välmående och stress,
att alla tjänster inom offentlig sektor ska utlysas offentligt, samt
att karensavdraget ska avskaffas.

Facklig utveckling

Fackens roll & ansvar

Saco studentråds inriktning är

- att* svenska facken har en avgörande roll för att skapa hållbara villkor på arbetsmarknaden och ett mer rättvist samhälle, samt
- att* Saco ska sträva efter att vara en samlande röst för Sveriges akademiker, genom att vara ett forum för samtliga förbund som organiserar akademiker.

Saco studentråd anser

- att* Saco ska ta fram en tydlig definition av vad som avses med begreppet akademiker,
- att* fackföreningar inte ska erbjuda privata sjukvårdsförsäkringar via försäkringsbolag som bryter mot Hälso- och sjukvårdslagens princip att vård ska ges efter behov,
- att* alla fackförbund ska sträva efter en representativ rekrytering av medlemmar inom sina professioner och utbildningsgrupper,
- att* alla fackförbund ska sträva efter en bred representation bland förtroendevalda,
- att* Sacos medlemsförbund ska ge Saco möjlighet att samordna studentrekrytering på lärosäten, samt
- att* lärosäten inte ska ha policys eller riktlinjer som förhindrar fackförbund att informera om sin verksamhet.

Miljö

Saco studentråds inriktning är

- att* Sveriges fackliga organisation har en mycket viktig roll att spela i den rättvisa gröna omställningen, genom påverkansarbete, kanalisering av engagemang och förebildligt arbete med detta i sina egna verksamheter.

Saco studentråd anser

- att* samtliga förhandlare inom Sacofederationen ska vara väl införstådda med vilka möjligheter det finns att ha klimatfrämjande inslag i kollektivavtalen,
- att* Saco ska främja ökad facklig samverkan för en hållbar och rättvis klimatomställning,

- att* Saco ska vara en aktiv part i det europeiska fackliga arbetet med klimatfrämjande inslag i kollektivavtalen,
- att* fackföreningsrörelsen ska investera förvaltad kapital i etiska och klimatvänliga alternativ, samt
- att* fackföreningsrörelsen ska arbeta för en hållbar tjänstepension där arbetstagares kapital placeras i etiska och klimatvänliga alternativ.

Studentsektionernas roll i Sacofederationen

Saco studentråds inriktning

- att* alla förbund inom Saco ska ha studentrepresentanter valda av studentmedlemmar inom förbundet med uppdrag att representera studentmedlemmarna gentemot förbundet.

Saco studentråd anser

- att* förtroendevalda inom Saco studentråds federation får arvode för förtroendeuppdrag,
- att* ersättningen för studenter och yrkesverksamma för fackligt arbete ska vara jämförbar och likvärdig,
- att* Sacoförbunden ska arbeta aktivt för kontinuitet och organisationsminne i sina studentsektioner,
- att* studentrepresentation ska finnas i relevanta organ i moderförbundet,
- att* Sacoförbunden ska inkludera studentsektionerna i sitt politiska påverkansarbete, i synnerhet i frågor som rör studentmedlemmarna,
- att* studentrepresentation i form av röstberättigade ombud ska finnas på Sacos kongress,
- att* Sacoförbunden ska erbjuda en plattform för engagerade studenter att mötas och uppmuntra till fysiska möten,
- att* varje studentsektion i Sacofederationen ska ha tillgång till en särskild kontaktperson på sitt moderförbunds kansli,
- att* moderförbunden i Sacofederationen ska verka för att det är hållbart och attraktivt att vara förtroendevald som student,
- att* utarbetade informationsflöden mellan moderförbund och studentsektion ska finnas, samt
- att* studentrepresentanter ska tillsättas med studentmedlemmars inflytande, önskvärt med hjälp av en valberedning.

Saco studentråd är Sveriges största studentfackliga centralorganisation och utgör student- och framtidsrösten inom Saco. Studentrådet arbetar med frågor som rör högre utbildning, arbetsmarknad och välfärd.

Vi samlar 120 000 studenter genom våra 17 studentsektioner. Saco förbundens studentsektioner samlar medlemmar inom nästan alla utbildningar på högskoleorter över hela landet. Medlemmarna är allt från högskolenybjörjare till studerande på forskarutbildningen – morgondagens utförare.